

Ministry of Foreign Affairs of Denmark
DANIDA

Raport Narativ Anual

Denumirea Programului:	Îmbunătățirea calității democrației în Moldova prin suport parlamentar și electoral
Numărul Programului:	00058053
Parteneri de implementare:	Parlamentul Republicii Moldova Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova
Durata Programului:	2012-2016
Bugetul Programului:	USD 4,731,610
Perioada de raportare:	1 Iulie 2012- 31 Decembrie 2012
Contacte:	Kate Sullivan, Consilier Principal/Alegeri Beatricia Revenco, Manager de Proiect/Componenta Alegeri Johan Hommes, Consilier Principal/ Parlament Sergiu Galițchi, Manager de Proiect/Componenta Parlament

1. Sumar Executiv

1. Acest raport conține informații privind logica desfășurării activităților Programului. Consolidând relațiile strânse și productive dintre Parlament și Comisia Electorală Centrală cu programul PNUD, activitățile s-au desfășurat în mod corespunzător, iar rezultatele sunt deja evidente în ambele instituții. În pofida faptului că programul se află la etapa inițială, puține efecte de stagnare ca urmare a acestei perioade sunt identificate, iar un șir de studii, instruirii și concepte au fost deja elaborate care constituie o bună bază pentru realizările ulterioare.

2. Contextul Dezvoltării

2. Cea mai importantă realizare din acest an care a influențat domeniul de intervenție al Programului a fost alegerea Președintelui Republicii Moldova care a avut loc în luna martie 2012. Sfârșitul impasului politic de durată a contribuit la crearea unei baze mult mai solide și pozitive pentru implementarea activităților Programului. Pentru Comisia Electorală Centrală (CEC), posibilitatea unor alegeri parlamentare iminente a fost exclusă în mare parte, eliberând CEC de a se axa pe aspectele instituționale, precum a fost planificat. Pentru Parlament, sfârșitul impasului și instituirea unui mediu politic mai stabil o oferit oportunități de a lua decizii majore și de a continua implementarea activităților planificate.

3. Programul constituie urmare a 2 intervenții PNUD de succes, dar separate – proiectul Suport Electoral pentru Moldova care conlucrează cu CEC din 2008 și proiectul Suport pentru Dezvoltare Parlamentară în Moldova care și-a început activitatea în 2010. Programul nou creat oferă suport ambelor instituții atât prin activități separate, cât și comune.

4. Programul reprezintă un proiect de dezvoltare instituțională și oferă suport celor două instituții care se află într-o fază nouă de consolidare și schimbare. În acest scop, Programul este adaptat pentru a oferi suport în procesul de implementare a Planului Strategic al CEC pentru 2012-2015 (aprobat în Decembrie 2011) și a Planului de Dezvoltare Strategică al Secretariatului Parlamentului (aprobat în Aprilie 2012). Aceste planuri au fost elaborate cu sprijinul proiectelor precedente. Planurile de dezvoltare reprezintă un pas semnificativ înainte pentru ambele instituții, stabilind prevederi ce conțin scopuri și obiective clare pentru anii următori. Ca instituții publice ce necesită sprijin public continuu pentru realizarea mandatelor, aceste planuri stabilesc o bază clară de evaluare a procesului de ameliorare și modernizare pentru părțile interesate și parteneri.

5. Ca urmare a direcțiilor strategice stabilite în planurile respective, ambele instituții au angajamentul de a restructura și reînnoi statele de personal. Aparatul CEC este în proces de extindere cu funcții noi, suplinite în baza unui proces de recrutare. Parlamentul de asemenea va opera schimbări semnificative în structura statelor de personal, inclusiv în cadrul unităților auxiliare precum garajul sau cantina. Parlamentul a angajat nouă persoane înalt calificate

pentru a activa în cadrul departamentelor managementul resurselor umane, cercetare parlamentară, planificare strategică și audit, tehnologii informaționale. Merită reiterat faptul că aceste progrese au fost realizate cu sprijinul proiectelor precedente. Programul a sprijinit și va sprijini în continuare activitățile de învățare și dezvoltare profesională pentru personalul ambelor instituții, asigurând nu doar un număr corespunzător de funcționari în diferite segmente de activitate, dar contribuind la formarea profesională și consolidarea competențelor angajaților.

6. Schimbările privind starea fizică a instituțiilor sunt în proces de desfășurare. Lucrările de renovare a clădirii Parlamentului continuă și, se estimează că sesiunile plenare vor reîncepe în această clădire la începutul anului 2013, după care urmează transferarea treptată a Secretariatului în sediul său anterior. În 2012, dreptul de proprietate a sediului CEC din centrul Chișinăului a fost transferat acestei instituții și CEC a început lucrările de reparație și renovare a clădirii, utilizând fondurile publice, pentru a se conforma necesităților de reformare a CEC. Programul este asigurat cu spațiu de muncă și facilități de către Parlament (pentru trei angajați ai Programului) și de către CEC (pentru patru angajați, inclusiv un traducător comun).

7. Programul UNICEF colaborează cu Parlamentul Republicii Moldova prin mai multe modalități. Conlucrarea cu deputații parlamentari rezultă în consolidarea capacității de abordare a drepturilor copilului și reflectarea perspectivelor copiilor în legislație și în activitățile de promovare. Conlucrarea cu Comisiile parlamentare rezultă în abordarea drepturilor copiilor în contextul controlului parlamentar și includerea acestei teme în agenda Parlamentului. Activitățile care urmează a fi implementate de către Program au tangență directă cu activitatea programului UNICEF în promovarea protecției copiilor împotriva abuzului și exploatării sexuale, într-un context mai larg a protecției copiilor. De asemenea, activitățile au tangență și cu o altă componentă a activității UNICEF în domeniul reformei sistemului de justiție juvenilă, abordată în cadrul amplei reforme naționale a sistemului justiției.

8. În cadrul Parlamentului, vicepreședintele are un rol important în promovarea și adoptarea de către Parlament a politicilor privind drepturile copiilor, iar interesul său în acest domeniu a influențat pozitiv adoptarea legislației privind drepturile copiilor. Dumneaei este de asemenea membru a Comisiei parlamentare pentru protecție socială, sănătate și familie care contribuie semnificativ la îmbunătățirea bunăstării copiilor în Moldova. Toți acești factori au avut o influență asupra modelului UNICEF de asistență asigurat prin intermediul acestui Program.

9. Parlamentul Republicii Moldova a ratificat Convenția Consiliului Europei privind Protecția Copiilor împotriva exploatării și abuzurilor sexuale (Convenția de la Lanzarote) în luna decembrie 2011, iar planificarea activităților în cadrul UNICEF au fost bazate pe necesitatea susținerii implementării ulterioare a acestei convenții importante.

10. Au existat și alte domenii de intervenție în “sectorul democrației” din Moldova în 2012. În ceea ce privește Parlamentul, nu există un alt segment de intervenție privind dezvoltarea instituțională, dar mai multe organizații internaționale și locale sponsorizează anumite sectoare

specifice sau activități ad-hoc precum ateliere de lucru, conferințe și instruire. Comisia Electorală Centrală beneficiază de suport separat din partea organizației IFES care este finanțată de USAID. La solicitarea Președintelui CEC, activitățile susținute de către Program și IFES au fost divizate pe componente în conformitate cu obiectivele stipulate în planul strategic, cu scopul de evita suprapunerea susținerii aceluiași activități.

11. Într-un cadru politic mai amplu, există și alți actori care asistă la realizarea unor activități complementare sau concomitente. În cadrul sistemului Națiunilor Unite, o parte din domeniul de activitate al programului UNICEF ce se axează pe drepturile copiilor și politicile de educație, abordează parțial și unele aspecte legislative (pe lângă activitățile Programului). UN Women intenționează să lanseze în 2013 un proiect axat pe participarea femeilor în viața politică care, în mod evident, va crea o sinergie cu ambele Componente (Parlament și Alegeri) ale acestui Program. Alte instituții precum Misiunea OSCE în Moldova, OSCE-BIDDO și Consiliul Europei oferă suport Republicii Moldova în domeniul legislației și standardelor electorale, participarea la viața politică și finanțarea partidelor politice. E de menționat faptul că Programul cooperează și coordonează activitatea sa cu aceste instituții pentru a asigura beneficii maxime pentru Moldova minimizând conflictele și suprapunerea activităților.

3. Rezultatele cheie obținute în perioada Iulie-Decembrie 2012

Componenta Parlament

12. În ceea ce privește aspectele structurale, Biroul Permanent a adoptat în luna aprilie Planul de Dezvoltare Strategică pentru 2012-2014. Acest plan a fost elaborat cu suportul proiectului precedent “Suport pentru dezvoltarea parlamentară în Republica Moldova”, dar acesta reprezintă una din cele mai importante realizări din domeniul suport parlamentar în 2012. Biroul Permanent de asemenea a aprobat o nouă structură organizatorică pentru Secretariatul Parlamentului, ceea ce va contribui la sporirea serviciilor oferite deputaților și comisiilor parlamentare.

13. Un nou Regulament pentru Secretariatul Parlamentului a fost convenit. Proiectul a angajat un consultant național care a asistat funcționarii Parlamentului la elaborarea regulamentului care prevede un cadru clar pentru funcționarea Secretariatului, a direcțiilor și a altor secții a noii structuri organizatorice. Regulamentul este finalizat și a fost acceptat de către Secretarul General și urmează a fi prezentat Biroului Permanent pentru aprobarea finală.

14. În cadrul Secretariatului, au fost consolidate abilitățile de management și raportare; a fost desfășurată o instruire privind abilitățile de soluționare a conflictelor și de negociere pentru managerii superiori ca urmare a instruirii privind abilitățile de conducere, organizată în 2011. De asemenea, a fost desfășurat un program de instruire pentru un număr de peste 50 de funcționari ai Parlamentului RM privind abilitățile de prezentare și raportare. Recent, au fost început orele de limbă engleză pentru deputații Parlamentului.

15. Abilitățile de comunicare ale deputaților Parlamentului RM au fost consolidate în rezultatul desfășurării programului de instruire profesională în domeniul media. Pe parcursul a peste 2 ani de implementare a acestei activități, 28 de membri –inclusiv lideri ai fracțiunilor și șefi ai comisiilor parlamentare cheie – au beneficiat de această oportunitate de a-și dezvolta abilitățile de elaborare și prezentare a declarațiilor publice.

16. A fost elaborat conceptul pentru Buletinul de știri intern și pentru Buletinul informativ a Parlamentului care vor fi elaborate de către funcționarii Parlamentului. Buletinul de știri va fi transmis în formă electronică, o dată la două săptămâni, tuturor angajaților din cadrul Parlamentului pentru a fi la curent cu activitatea Parlamentului, astfel contribuind la sporirea comunicării interne. Buletinul informativ va fi publicat de două sau trei ori pe an pentru a informa cetățenii, școlile, ambasaderele și alte instituții cu privire la activitatea Parlamentului. Buletinul informativ va fi disponibil și în limba engleză. Conceptul va fi prezentat Biroului Permanent pentru aprobarea finală.

17. Programul a oferit suport Comisiilor Parlamentare în privința consolidării rolului Parlamentului în procesul legislativ și de control. În unul din domeniile esențiale, integrarea europeană /armonizarea legislației, au fost elaborate un set de norme concrete privind structurarea unei cooperări eficiente dintre Parlament și Guvern pentru a se conforma cu cerințele prevăzute pentru procesul de armonizare a legislației. În baza recomandărilor Programului în acest domeniu, a fost elaborată o propunere legislativă care a fost transmisă pentru examinare Parlamentului. Propunerea se află la etapa de discuții. Aceste norme presupun un control sporit din partea Parlamentului asupra eforturilor Guvernului de integrare europeană. Programul continuă să sprijine Comisia Politică Externă și Integrare Europeană în ceea ce privește rolul său de control și de promovare prin susținerea organizării a 7 Forumuri de Politici care au avut loc în diferite localități ale Moldovei. De asemenea, a fost organizată o vizită de studiu în Croația pentru membrii Comisiei care au fost familiarizați cu caracterul schimbător al procesului de integrare europeană și despre provocările întâmpinate de Parlamentul Croației în procesul de integrare și armonizare. Din cauza lipsei de candidați adecvați, nu a fost posibil de a angaja consilierul planificat pentru Comisia respectivă.

18. În această perioadă au fost întreprinse două consultanțe externe cheie – o revizuire la mijloc de termen a intervenției proiectului PNUD în cadrul Parlamentului, urmat de un raport ce va fi supus discuțiilor cu Parlamentul, donatorii și alte părți interesate în Decembrie 2012 și un studiu de fezabilitate privind instituirea oficiilor parlamentare teritoriale în afara Chișinăului (așa numitele oficii de circumscipție). Acest raport va fi de asemenea pe lista discuțiilor cu Parlamentul începând cu luna Decembrie 2012.

19. Deoarece perioada de referință a prezentului raport se suprapune cu perioada descrisă în ultimul raport al proiectului separate, suport parlamentar, ultimul raport al aceluși Proiect este atașat la Anexa 2 pentru referință.

Componenta Alegeri

20. Programul asigură suport pentru ameliorarea procesului de înregistrarea a alegătorilor și dezvoltarea în continuarea a capacității IT a CEC. Un consultant/mentor angajat pe termen lung oferă instruire echipei de IT ai CEC și de asemenea lucrează împreună cu această echipă la realizarea sarcinilor de dezvoltare IT. Primul produs îl constituie aplicația web pentru listele electorale care va fi prezentat autorităților publice locale la sfârșitul anului 2012 și începutul lui 2013, suficient timp înainte ca să introducă actualizările ce se fac anual și să le transmită CEC.

21. Au fost oferite un șir de oportunități de învățare, de la seminare informale pe teme electorale pînă la cursuri de instruire în domeniul protecției datelor cu caracter personal. Un program nou de cursuri de limba engleză a fost organizat pentru funcționarii și membrii CEC.

22. Au fost începute activitățile de consolidare a cunoștințelor membrilor și personalului CEC în domeniul drepturilor omului și a egalității de gen. Pe parcursul a 5 zile a fost desfășurat un curs de instruire BRIDGE în colaborare cu Autoritatea Electorală Permanentă din România care a fost axat pe explorarea punctelor de tangență dintre administrarea electorală și egalitatea de gen. Acest curs va fi urmat de un audit de gen și de acțiuni ulterioare privind procesul de implementare. Ca urmare a unui feedback pozitiv, Președintele CEC a solicitat desfășurarea acestui curs de instruire la Chișinău, într-o variantă concisă, pentru partidele politice și alte părți interesate.

23. Programul oferă oportunități prin intermediul inițiativelor PNUD regionale și globale, astfel CEC are posibilitatea de a prelua noile inovații și abordări în materie de administrare electorală. În 2012, Președintele CEC a prezentat un studiu de caz în cadrul unei conferințe internaționale vizând tehnologiile informaționale și alegerile; cinci persoane din cadrul CEC au participat la instruirii regionale BRIDGE, iar personalul Programului și a CEC au participat în calitate de experți la evenimente regionale.

4. Modul de implementare

24. Programul este administrat de către PNUD conform Mecanismului Național de Implementare. Cele două instituții beneficiare sunt responsabile pentru luarea deciziilor și asigurarea procesului general de implementare al Programului.

25. Consiliul Programului este convocat o dată pe an și este susținut de către două comitete de coordonare. Comitetul de coordonare a Componentei Parlament s-a întrunit în luna septembrie 2012. Comitetul de coordonare a Componentei Alegeri nu a considerat necesar de a mai organiza o întâlnire de la convocarea comitetului în luna iulie.

26. Activitățile cotidiene sunt administrate și realizate de către echipa Programului. Echipa lucrează împreună la procesul de planificare și monitorizare, coordonînd toate activitățile. De

asemenea, personalul Programului oferă suport celeilalte componente, conform necesităților, astfel încît activitățile și oportunitățile programului să fie oferite în egală măsură ambelor instituții beneficiare.

27. Programul PNUD activează în calitate de coordonator al donatorilor atît pentru activitățile electorale cît și parlamentare din Moldova; în această perioadă nu a fost solicitată nici o convocare a donatorilor. Echipa Programului susține ambele instituții în procesul de coordonare a activităților cu donatorii și crearea parteneriatelor. De asemenea, explorează noi oportunități de parteneriate cu alte agenții ONU, astfel precum este includerea programului UNICEF în realizarea activităților Programului și cooperarea strînsă cu UN Women și OIM.

5. Prezentare generală a modului de implementare pe componente – progresele înregistrate la nivel de rezultate și activități

Componenta Parlament

Parlament Activitatea I: Ameliorarea capacității instituționale a Parlamentului în vederea conformării la standardele europene privind aspectele de gen și drepturile omului și consolidarea funcției legislative, precum și cea de control a Parlamentului

28. Recent, Programul a convenit cu Parlamentul de a aplica o nouă abordare a unei acțiuni planificate, angajarea unui Manager al Schimbării pe o perioadă de patru-șase luni pentru a asista Secretarul General la implementarea Planului de Dezvoltare Strategică și stabilirea noii structuri organizaționale a Secretariatului. Termenii de referință au fost stabiliți și publicați, dar în urma procesului de recrutare nu a fost identificat nici un candidat care posedă experiență atît în domeniul managementului cît și cel parlamentar. Vor urma discuții cu Secretarul General pe marginea celei mai eficiente modalității de asigurare a expertizei locale și externe (inclusiv implicarea Consilierului Principal PNUD) în acest domeniu.

29. Programul continuă să susțină grupul de lucru, creat de Parlament, pentru revizuirea și evaluarea Regulamentului Parlamentului. Grupul de lucru are sarcina de a efectua o evaluare generală a Regulamentului și a solicitat informație din partea proiectului cu privire la cele mai bune practici europene; Programul a angajat un expert internațional pentru a oferi consultanță și asistență grupului de lucru.

30. Din cauza ajustărilor bugetare, organizarea atelierului de lucru privind Bugetul sensibil la dimensiunea de gen, urmare a cursului inițial din 2011, nu a fost posibilă. Respectiv, acest curs de instruire va fi desfășurat în 2013.

31. În ceea ce privește aspectele instituționale, au fost inițiate cursurile de limbă engleză cu scopul consolidării capacităților de cunoaștere a funcționarilor selectați și a deputaților parlamentari. De asemenea, Programul a angajat 2 consultați naționali pentru a asista

Secretarul General și personalul Direcției Resurse Umane la elaborarea Procedurilor Standard de Operare pentru recrutarea personalului și evaluarea performanțelor angajaților.

32. O evaluare a cadrului legal aferent funcției de control parlamentar asupra sectorului de securitate este în curs de desfășurare. Pe lângă faptul de a dezvolta practica actuală, consultanții vor elabora propuneri concrete de consolidare a controlului asupra acestui sector de o importanță majoră, asistând Parlamentul în exercitarea rolului său în protecția drepturilor omului.

Parlament Activitatea II: Consolidarea funcțiilor legislativă și de control a Parlamentului

33. Un concept pentru Programul de Stagiu pentru studenți a fost elaborat. Acest concept prevede un program de stagiu pe o perioadă de 6-9 luni oferit unui student în ultimul an de studii și foștilor absolvenți, în cadrul Parlamentului. Stagiarul va activa în diferite direcții și comisii parlamentare, în dependență de necesități. Conceptul urmează să fie aprobat de Biroul Permanent al Parlamentului.

34. Doi consultanți angajați de către proiect au elaborat proiecte de regulamente pentru subdiviziunile Secretariatului. În aceste regulamente sunt descrise în detalii atribuțiile diferitor secții ale Secretariatului. După o revizuire a acestor regulamente de către Secretariat, proiectele urmează să fie aprobate de către Biroul Permanent al Parlamentului.

35. Un consultant IT activează pentru a elabora o Procedură Standard de Operare pentru administrarea paginii web a Parlamentului și va elabora un set de recomandări pentru îmbunătățirea paginii web.

36. Conform prevederilor Programului, echipa de program continuă să lucreze în strânsă cooperare cu Comisia Afaceri Externe și Integrare Europeană. În luna noiembrie, o delegație compusă din deputați și personalul Comisiei au întreprins o vizită de studiu foarte reușită la Parlamentul din Croația. Membrii delegației au fost familiarizați cu rolul pe care l-a avut Parlamentul Croației în procesul de aderare la Uniunea Europeană și care este sarcina concomitentă a Parlamentului Republicii Moldova. Lecțiile învățate vor fi incorporate în activitățile viitoare ale Programului.

37. Proiectul planificase să angajeze un consilier temporar pentru Comisia respectivă cu scopul de a oferi suport la implementarea regulamentului cu privire la cooperarea între Parlament și Guvern în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova. Totodată, Consilierul ar fi putut asista Comisia la ajustarea legislației și la monitorizarea procesului de integrare europeană. Din cauza lipsei formularelor de aplicare adecvate, procesul de recrutare a fost amânat pentru 2013.

Parlament Activitatea III: Consolidarea calității rolului reprezentativ al Parlamentului și promovarea interacțiunii dintre deputații Parlamentului, cetățeni și societatea civilă;

38. În conformitate cu activitățile planificate, Programul a inițiat desfășurarea unui studiu de fezabilitate privind instituirea oficiilor teritoriale ale Parlamentului în afara orașului. Raportul va fi disponibil pentru a fi discutat și diseminat în luna Decembrie, iar recomandările incluse în acest raport vor fi reflectate în planul de activitate pentru 2013 a componentei respective.

39. După cum a fost menționat în partea a 2-a a acestui document, Programul a continuat/terminat programul privind instruirea deputaților în domeniul media. La ultimul atelier de lucru au participat liderii a patru fracțiuni parlamentare. Această formare face parte din activitățile Programului de consolidare a competențelor din cadrul ansamblului de acțiuni pentru consolidarea și managementul coaliției. Un curs separat planificat privind abilitățile de negociere nu a fost posibil de organizat în decursul perioadei de raportare din cauza agendei încărcate a Parlamentului. Tot din acest motiv, vizita de studiu planificată pentru o delegație, compusă din membrii opoziției, la Parlamentul European din Bruxelles abia urmează să fie programată.

40. Programul a elaborat un concept pentru Centrul Media care va fi amplasat în sediul clădirii renovate a Parlamentului. Echipamentul necesar pentru acest centru va fi procurat de către Parlament.

41. Un proiect de Manual privind Audierile Publice a fost prezentat Parlamentului în luna octombrie. Manualul conține îndrumări în ceea ce privește modul de pregătire și organizare a audierilor publice la Parlament. Este necesar ca Biroul Permanent să aprobe acest proiect.

42. Au fost deja începute lucrările de elaborare a unei pagini web a Parlamentului destinată tinerilor. În baza exemplurilor altor țări, Parlamentul planifică să creeze o pagină web prin intermediul căreia tinerii, viitorii alegători, ar putea să afle mai multe despre activitatea Parlamentului și să interacționeze direct cu instituția respectivă. De asemenea, această pagină web poate fi folosită ca suport didactic în școli pentru predarea temei privind democrația parlamentară. Design-ul paginii web a fost deja finalizat și în prezent se elaborează conținutul pentru pagina web.

Parlament Activitatea IV: Promovarea drepturilor copiilor în activitățile Parlamentului

43. În decursul perioadei de raportare, programul UNICEF a condus activități de consolidare a capacității Biroului vicepreședintelui Parlamentului prin asigurarea remunerării a doi angajați – pentru un expert juridic și un expert în comunicare. Scopul urmărit a fost de a spori procesul de elaborare de legi, contribuind la elaborarea de legi orientate spre drepturile copiilor și la sensibilizarea deputaților privind problemele ce țin de drepturile copiilor, de asemenea la sporirea abilităților de comunicare externă a vicepreședintelui Parlamentului. Ca rezultat a

acestor intervenții, au fost introduse modificări în Codul Penal și în Codul de Procedura Penală pentru a le alinia la standardele relevante – în acest caz, în conformitate cu Convenția de la Lanzarote a Consiliului Europei – pentru a spori protecția copiilor din Moldova împotriva abuzului și exploatării sexuale. Procedurile privind adopția copiilor au fost de asemenea consolidate pentru a asigura respect, în primul rînd, față de interesul copilului în acest proces. Adicional, au fost propuse modificări la legislația națională pentru a promova incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

44. Participarea a fost posibilă prin organizarea dezbaterilor publice cu participarea deputaților și a părților interesate, inclusiv ONG-urile sociale, a celor interesați de modificările propuse. Acest fapt a contribuit de asemenea la creșterea gradului de sensibilizare a deputaților privind aspectele ce țin de drepturile copiilor într-un context mai larg.

45. Un aspect care se află în continuare în atenția experților îl constituie continuarea dezbaterilor pe marginea reformei Centrului pentru Drepturile Omului (Instituția Ombudsmanului din Moldova). Pregătirea argumentelor necesare pentru menținerea unei poziții independente a Ombudsman-ului pentru Drepturile Copiilor în cadrul reformei instituției reprezintă principalul obiectiv al acestei activități. Astfel, pe agenda politică aceste aspecte vor fi considerate de o importanță majoră.

Parlament Activitatea V: Managementul și Susținerea Proiectului

46. Această activitate a fost desfășurată conform așteptărilor. Proiectul a angajat un consultant internațional care a efectuat o Evaluare la Mijloc de Termen a intervenției PNUD în cadrul Parlamentului pentru a direcționa activitățile viitoare ale proiectului și de a stabili necesitățile administrative. Cristina Coloman, asistent de proiect, va fi plecată în concediu de maternitate pe o perioadă scurtă și va fi înlocuită în acest timp de către Roman Roșca.

Componenta Alegeri

Alegeri Activitatea I: Aspectele de gen și drepturile omului în cadrul Alegerilor și a CEC

47. La solicitarea CEC, Programul a organizat un curs de instruire BRIDGE pe parcursul a 5 zile privind Dimensiunea de Gen și Alegerile. Acest curs a fost desfășurat ca urmare a unui alt curs de instruire BRIDGE regional pe aceeași temă, la care au participat 3 membri ai CEC și, ca urmare a misiunii în Moldova, în luna februarie, a consilierului de gender din cadrul programului GPECS al PNUD. Acest atelier de lucru a fost desfășurat în comun cu, și pentru Autoritatea Electorală Permanentă din România și a fost unul de succes, creînd astfel legături între cele 2 organe de administrare electorală surori și, de asemenea, au fost explorate aspectele ce țin de egalitatea de gen existente în sistemele și practicile electorale. Președintele CEC a solicitat organizarea acestui curs de instruire, într-o variantă concisă, la Chișinău, pentru partidele politice și alte părți interesate, iar Programul planifică desfășurarea acestei activități pentru începutul anului 2013.

48. Urmare a acestei activități, Programul va oferi sprijin grupului de lucru în domeniul dimensiunii de gen din cadrul CEC. Acest grup a fost recent consolidat, astfel încât fiecare Direcție a noii structuri CEC are desemnată o persoană responsabilă de dimensiunea de gen – acest progres deja reprezintă un rezultat pentru activitățile inițiale ale Programului în acest domeniu –de asemenea vor fi incluși și reprezentanți ai societății civile.

49. Programul oferă suport la organizarea instruirii pentru membrii și funcționarii CEC în domeniul protecției datelor cu caracter personal care va avea loc în luna decembrie 2012 și au fost deja incluse activități în planul de lucru al Programului pentru 2013, ca urmare a acestei instruirii. De asemenea, proiectul planifică să organizeze seminare introductive privind drepturile omului, spre sfârșitul anului 2012 sau începutul lui 2013.

Alegeri Activitatea II: Ameliorarea cadrului instituțional pentru organele de administrare electorală pentru oferirea unor procese electorale moderne și incluzive

50. În prezent, în cadrul CEC se desfășoară procesul de recrutare a angajaților pentru noua structură extinsă, după o perioadă de lungi negocieri cu autoritățile Guvernului Moldovei. O parte din angajații noi și-au început deja activitatea, iar majoritatea ar trebui să fie angajați până în luna decembrie 2012 inclusiv. Prin urmare, exercițiul planificat de Analiză a Necesităților de Instruire (ANI) a fost amânat, dar ar trebui să fie început în Decembrie. Un consultant local va efectua ANI în colaborare cu persoana nouă responsabilă de domeniul Resurse Umane a CEC și va oferi de asemenea servicii de mentoring și formare pentru personalul nou din cadrul Aparatului CEC.

51. Deoarece CEC a decis să nu participe la Conferința anuală ACEEEO, prin urmare, Programul va oferi suport pentru participarea unei delegații din cadrul CEC la un program de studiu, organizat de către Autoritatea Electorală Permanentă din România pentru următoarele alegeri parlamentare.

52. Au fost începute cursurile de limbă engleză pentru membrii permanenți și funcționarii CEC.

53. În luna septembrie CEC a găzduit o delegație a Comisiei Electorale din Regatul Unit al Marii Britanii care a oferit consultanță privind implementarea cadrului nou propus de finanțare a partidelor politice și stabilirea noilor atribuții, în acest sens, ca organ de administrare electorală. Această vizită a fost organizată de către Program cu suportul financiar al Ambasadei Marii Britanii în Moldova. Personalul Programului participă în continuare la diferite discuții privind finanțarea partidelor politice în calitate de suport doar, deoarece IFES oferă asistență pentru această sferă de activitate a CEC.

Alegeri Activitatea III: Îmbunătățirea procesului de înregistrare publică a moldovenilor și susținerea modernizării proceselor electorale ale Republicii Moldova.

54. Programul a reluat să susțină automatizarea proceselor electorale din Moldova. Un mentor IT angajat pe termen lung și-a început activitatea la CEC, oferind un curs intensiv de instruire și îndrumare pentru echipa IT a CEC și împreună cu membrii acestei echipe dezvoltă un software nou și extind aria de acoperire și utilizare a sistemului actual de administrare electorală.

55. Programul a susținut efectuarea unei evaluări a sistemului de înregistrare a alegătorilor din Moldova condus de către OSCE-BIDD0 în luna martie și a oferit opțiuni de răspuns la acest raport pentru președintele CEC. De asemenea, Programul a oferit suport la desfășurarea unui atelier de lucru în luna iunie, cu participarea autorităților publice locale axat pe discutarea metodelor de reducere a numărului de erori din listele electorale. Ulterior, CEC și Programul au convenit să elaboreze o aplicație separată pentru a fi utilizată de Administrațiile Publice Locale la compilarea și transmiterea listelor electorale actualizate anual. Această aplicație va fi prezentată autorităților publice locale în lunile decembrie 2012 și ianuarie 2013.

56. Consultanța planificată pentru elaborarea unei foi de parcurs privind conformarea CEC cu responsabilitățile planificate, aferente înregistrării alegătorilor în 2015, nu a fost încă achiziționată. Acest fapt duce la tergiversarea planificării într-un context mai larg și alocării resurselor posibile. În luna septembrie a fost desfășurat un atelier de lucru privind inițierea planificării ulterioare.

Alegeri Activitatea IV: Managementul și Susținerea Proiectului

57. Această activitate s-a desfășurat conform așteptărilor. Beatricia Revenco a fost angajată în cadrul Programului în luna Octombrie 2012 în calitate de Manager Componenta Alegeri.

6. Sumar privind riscurile, problemele și acțiunile întreprinse

58. Vă rugăm să consultați Anexa 1 privind lista actualizată a riscurilor.

7. Lecții învățate

59. Ambele componente au experimentat recent o nouă modalitate de efectuare a vizitelor de studiu – în loc de deplasarea delegațiilor din Moldova în străinătate, Programul a susținut vizite de studiu în țară, a funcționarilor actuali din cadrul parlamentelor și organelor de administrare electorală din diferite țări europene. Beneficiarii au apreciat foarte mult această practică care a oferit pentru ambele instituții oportunități de învățare mai extinse și mai profunde datorită faptului că funcționarii instituțiilor din Moldova au avut această oportunitate de a discuta în detalii aspectele cheie, iar alți funcționari care de obicei nu pleacă în deplasări, au beneficiat de asemenea de acest schimb de experiență și cunoștințe. În mod analogic, atunci când pleacă delegațiile în vizite de lucru, cele mai reușite vizite sunt cele întreprinse de un grup restrâns, membrii cărora fac parte din același domeniu de activitate.

60. În ceea ce privește Componenta Parlament, cea mai mare provocare rămîne a fi implicarea Opoziției (în Parlamentul actual, Partidul Comuniștilor). Intransigența mediului politic oferă un cadru limitat de implicare a deputaților din opoziție în cadrul activităților realizate în comun cu deputații din alte partide. Echipa Programului încearcă în continuare să asigure oportunități de dezvoltare pentru membrii opoziției în egală măsură cu alte partide parlamentare.

8. Comunicare /Promovare/Vizibilitate

61. Fiind programe de dezvoltare instituțională, cadrul de promovare a vizibilității este destul de restrîns. Cu toate acestea, datorită faptului că ambele componente sunt în strînsă colaborare cu beneficiarii, aceștia recunosc în mod constant suportul oferit din partea Programului și a donatorilor.

62. Au fost elaborate materiale informative de Program, precum ar fi o broșura ce conține informații despre componenta Parlament. În ceea ce privește CEC, activitățile susținute de către Program sunt descrise pe pagina web a CEC și publicate pe resursele informaționale a comunității electorale, informație coordonată în prealabil cu Programul.

63. Personalul programului activează în domenii complementare de activitate, sporind imaginea și gradul de expertiză al Programului împreună cu alți parteneri și omologi.

9. Priorități cheie planificate pentru anul viitor

Priorități comune

64. În cadrul activității ambelor componente, o atenție sporită va fi acordată egalității de gen și protecției drepturilor omului. Componenta Parlament va susține crearea grupului parlamentar pentru femei, iar Componenta Alegeri va susține finalizarea auditului de gen și a planului de acțiuni privind egalitatea de gen în cadrul CEC. De asemenea, vor fi organizate în comun instruirii și sesiuni informative scurte cu privire la diferite aspecte ce țin de drepturile omului, cu participarea funcționarilor ambelor instituții.

65. Urmare a activităților anterioare ale ambelor componente, programul va oferi suport în continuare pentru consolidarea și sistematizarea relației dintre CEC și Parlament, cu scopul de ameliorare a bugetului și a procesului de raportare în mod analogic cu alte autorități publice autonome.

Componenta Parlament

66. În 2013 vor fi realizate activități de susținere pentru a spori ansamblul de activități de cercetare parlamentară, prin desfășurarea activităților care au drept scop atât consolidarea abilităților de cercetare, cât și cererea pentru cercetare.

67. Urmare a studiului de fezabilitate efectuat în 2012, vor fi continuate activitățile de instituire a oficiilor teritoriale planificate.
68. În cadrul Secretariatului, activitatea Managerului Schimbării în asistarea Secretarului General și a procesului de reformare este foarte importantă.
69. Programul va susține noul proces de elaborare a unui model de evaluare a impactului reglementarii ce va fi efectuat în baza legislației propuse, fiind ajustată în conformitate cu normele europene.
70. Activitățile ce vor fi realizate de programul UNICEF se vor axa pe consolidarea capacității de control și a rolului Parlamentului în protecția drepturilor copiilor, prin desfășurarea sesiunilor de instruire scurte și organizarea meselor rotunde cu participarea deputaților și a funcționarilor din Parlament.

Addendum: Raportare cu privire la domeniile prioritare corporative ale PNUD pentru anul 2013:

a) Aspecte de gen

Programul a fost inițiat pentru a realiza obiectivele sale de sensibilizare a opiniei publice cu privire la egalitatea de gen și la rolul esențial pe care îl au organele electorale și parlamentele în promovarea egalității de gen.

Decizia luată de CEC pentru crearea punctelor focale de gen la nivel de direcții este vizionară și destul de avansată, comparativ cu alte instituții publice din Republica Moldova. Entuziasmul față de instruirile cu privire la egalitatea de gen și angajamentele de a realiza un proces de audit din perspectiva problematicii de gen sunt, de asemenea, remarcabile și oferă o bună bază pentru viitor.

Și la nivel de Parlament există un interes sporit față de acest subiect. Pentru anul 2013 sunt preconizate mai multe activități cheie de promovare a egalității de gen, printre care și crearea unui grup al femeilor în Parlament.

b) Contribuție la dezvoltarea capacităților

Programul de dezvoltare instituțională pune accent pe dezvoltarea capacităților în toate activitățile. Sprijinul acordat ambelor instituții în vederea elaborării planurilor strategice și a analizei privind necesitățile de instruire stabilește un sistem de referință clar pentru evaluarea durabilității intervenției, iar asistența ulterioară planificată pentru resursele umane din ambele componente va include și o componentă de monitorizare și evaluare.

c) Dimensiuni

a) Sensibilizarea opiniei publice/Brokeraj/Convocare

1. Ce instituții/grupuri constituie ținta activității Dvs?
 - ▶ Parlamentul
 - ▶ Organul de Administrare Electorală
2. Scopul PNUD este de a contribui la schimbarea atitudinilor și/sau a comportamentelor? Da, de a promova un proces politic mai incluziv.
3. PNUD și-a adus aportul la schimbarea atitudinilor și/sau a comportamentelor prin abordarea inegalității de gen în anumite domenii? Da, prin sensibilizarea opiniei publice și prin instruirii vizând utilizarea analizei cu privire la inegalitate în procedurile electorale și parlamentare.
4. Scopul PNUD este de a spori accesul unor grupuri specifice la procesul politic și decizional? Da; Programul se axează pe aspecte specifice cu privire la sporirea accesului femeilor, tinerilor, copiilor și a grupurilor marginalizate la procesul politic.

b) Asistență procesului național de evaluare, planificare, bugetare și de elaborare a politicilor

1. Ce instituții/grupuri constituie ținta activității Dvs?
 - ▶ Parlamentul

- ▶ Organul de Administrare Electorală
- 2. PNUD susține procesul de diagnosticare sau evaluare, planificare, bugetare și de elaborare a politicilor sau procesul legislativ?
 - ▶ Diagnosticare sau evaluare: Da: auditul de gen
 - ▶ Planificare: Nu
 - ▶ Bugetare: Nu
 - ▶ Elaborarea politicilor: Nu
 - ▶ Procesul legislativ: Da: susținere amplă în vederea îmbunătățirii procesului legislativ

d) Cooperarea Sud - Sud/Est - Est

a) Vă rugăm să enumerați țările care au ACORDAT sprijin Sud-Sud pentru procesul de programare al țării

Parlament:

Croația, România, Republica Cehă

Comisia Electorală Centrală:

Georgia, România

b) Tipul sprijinului acordat: expertiză și împărtășirea experienței; standarde și modele

c) Sprijinul a fost acordat sub forma vizitelor de studiu, vizitelor experților în Moldova; materialelor cu privire la precedente sau a altor materiale documentare care au fost diseminate; atelierelor de lucru și instruirilor. Sprijinul a fost oferit Parlamentului sau Organului Electoral respectiv

d) Cooperarea a fost eficientă: Parlament: lecțiile învățate ca urmare a vizitei de studiu întreprinse în Croația au fost incluse în planurile de viitor ale Parlamentului și ale Programului. Comisia Electorală: lecțiile învățate au fost incluse în procesul de schimbări structurale și regulamente.

e) Vă rugăm să enumerați țările care au PRIMIT sprijin Sud-Sud din partea țării Dvs. care participă la procesul de programare

Comisia Electorală Centrală:

Georgia, România, Ucraina, Armenia

f) Tipul sprijinului acordat: expertiză și împărtășirea experienței; standarde și modele

g) Sprijinul a fost acordat sub forma vizitelor de studiu, vizitelor experților; materialelor cu privire la precedente sau a altor materiale documentare care au fost diseminate; atelierelor de lucru și instruirilor.

e) Garanții de Mediu/Sociale

PNUD nu sprijină direct aplicarea garanțiilor de mediu și sociale în cadrul acestui Program.

Anexa I: Lista generală a riscurilor, Noiembrie 2012

#	Descrierea riscului	Categoria	Impact și Probabilitate (1-5)	Contramăsuri / Acțiuni de aplanare	Partea responsabilă	Autor	Data identificării	Situația în Noiembrie 2012
1.	Voință redusă din partea conducerii Parlamentului și a CEC de a continua realizarea reformei	organizare	I: acest risc poate duce la incapacitatea de implementare a activităților proiectului P: 2	Programele PNUD și UNICEF, din start, vor coordona activitățile proiectului cu Parlamentul și CEC. De asemenea, programul va continua să consulte și să sporească gradul de sensibilizare a conducerii instituțiilor respective privind beneficiile reformei instituționale și a dezvoltării capacităților, inclusiv în ceea ce privește asigurarea legăturii permanente dintre deputații parlamentari și alegători.	Executorii proiectului	UNDP, UNICEF	Martie 2012	
2.	Aspectele de gen și drepturile omului incluse în activitatea Parlamentului și a CEC – disponibilitate scăzută a funcționarilor Parlamentului și CEC de a participa la instruirii și la alte formări profesionale	organizare	I: Impact scăzut/redus a instruirilor și posibilitate limitată de integrare a conceptelor P: 2	Continuarea discuțiilor cu administrația instituțiilor implicate și aprobarea unor planuri flexibile de organizare a instruirilor/vizitelor și a altor formări profesionale. Utilizarea TIC pentru scopuri de învățare.	Executorii proiectului	UNDP UNICEF	Martie 2012	Experiența din 2012 arată că există un angajament ferm față de această activitate.
3.	Fluxul de personal în cadrul Parlamentului și a CEC	organizare	I: poate diminua efectele consolidării capacităților și compromite memoria instituțională. P: 2	Menținerea personalului prin crearea unui mediu interesant ce garantează planuri de dezvoltare profesională pe termen lung, promovarea în cadrul guvernului a unor prevederi bugetare care ar stimula personalul cheie în anii neelectorali. Sarcinile și atribuțiile de serviciu ale unei persoane vor fi cunoscute și vor putea fi îndeplinite de alți colegi, în lipsa acestuia. Se va contribui la păstrarea unei evidențe a documentelor și materialelor (arhivă) bine structurate.	Executorii proiectului	UNDP	Martie 2012	Se monitorizează în continuare.

#	Descrierea riscului	Categoria	Impact și Probabilitate (1-5)	Contramăsuri / Acțiuni de aplanare	Partea responsabilă	Autor	Data identificării	Situația în Noiembrie 2012
4.	Lipsa cooperării cu autoritățile publice (locale)	Politică/organizare	I. poate stagna instituirea oficiilor parlamentare teritoriale și activitățile de înregistrare a alegătorilor P: 3	UNDP va informa din start autoritățile publice (locale) despre importanța instituirii oficiilor parlamentare teritoriale și le vor implica în elaborarea unui concept detaliat și în procesul de implementare și instituire a oficiilor. UNDP a colaborat cu APC și APL pentru realizarea activităților de înregistrare a alegătorilor.	Executorii proiectului	UNDP	Martie 2012	
5.	Lipsa de fonduri/plată întârziată	finanțe	I: poate cauza tergiversări în furnizarea bunurilor și a serviciilor, astfel scade motivația beneficiarilor pentru o cooperare de lungă durată P: 3	Alocarea în prealabil a fondurilor pentru achizițiile inițiale.	Executorii proiectului	UNDP	Martie 2012	
6.	Risc de corupție la efectuarea achizițiilor	organizare	I: Fonduri cheltuite inefficient P: 1	Achizițiile vor fi efectuate conform normelor ONU sau a normelor naționale privind achizițiile publice într-un mod transparent. În toate procesele de procurare va fi consultat personalul Parlamentului și a CEC, dar în procesul de luare a deciziilor va prevala părerea experților ONU.	Executorii proiectului	UNDP, UNICEF	Martie 2012	